

**DŮVODOVÁ ZPRÁVA**  
**k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 277/2013 Sb., o směnářské činnosti,**  
**ve znění zákona č. 183/2017 Sb., a zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku**

**I. OBECNÁ ČÁST**

**1. Zhodnocení platného právního stavu a zhodnocení ve vztahu k rovnosti mužů a žen**

Návrh zákona novelizuje zákon č. 277/2013 Sb., o směnářské činnosti, ve znění zákona č. 183/2017 Sb. Zákon o směnářské činnosti upravuje poskytování směnářských služeb, a to jak veřejnoprávní podmínky pro provozování této činnosti, tak i úpravu soukromoprávních vztahů při ní vznikajících. Návrh zákona dále novelizuje zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku, v souvislosti s vymezením hranice mezi směnářskou činností a poskytováním platebních služeb.

Navrhovaná právní úprava není v rozporu se zákazem diskriminace a nemá žádný dopad na rovnost mužů a žen.

**2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace**

Navrhovaná právní úprava sjednocuje pojmy používané v zákoně o směnářské činnosti s pojmy užívanými v jiných zákonech na finančním trhu a v občanském zákoníku.

Návrh zákona dále upravuje některé náležitosti kurzovního lístku a poskytování jiných podmínek směny, konkrétně poskytování výhodnějších nabídek při uzavírání směnářského obchodu.

Navrhovaná právní úprava nově zavádí možnost zákazníků odstoupit od smlouvy o provedení směnářského obchodu do dvou hodin od provedení obchodu. Odstoupit od smlouvy lze pouze do částky odpovídající 1 000 EUR. Další novinkou je zrušení tzv. předmluvních informací, které musel zákazník vždy obdržet před provedením směnářského obchodu. Praxe ukázala, že předmluvní informace klientům směnářů nijak nepomáhají a naopak zbytečně zatěžují směnárny.

Návrh zákona blíže vymezuje hranici mezi směnářskou činností a poskytováním platebních služeb.

Navrhovaná právní úprava není v rozporu se zákazem diskriminace a nemá žádný dopad na rovnost mužů a žen.

**3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy**

Některá ustanovení zákona o směnářské činnosti je vhodné zpřesnit (například ustanovení týkající se kurzovního lístku, jiných podmínek směny nebo evidence směnářských obchodů). Vzhledem ke zpřesnění definice směnářského obchodu je nezbytná i novelizace zákona o platebním styku.

Jako nezbytné se vzhledem k ochraně spotřebitelů jako slabší strany jeví zavedení možnosti odstoupit od smlouvy o provedení směnářského obchodu. Aby naopak nebyli nepřiměřeně zatěžováni směnárny, navrhuje se zrušení tzv. předmluvních informací.

**4. Zhodnocení souladu návrhu zákona s ústavním pořádkem ČR**

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Z ústavního pořádku České republiky nevyplývají specifické právní normy dopadající na oblast provozování směnářské činnosti. Návrh zákona respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky.

Návrh zákona se dotýká zejména ústavně zaručeného práva podnikat (čl. 26 Listiny základních práv a svobod). Při zásazích do těchto základních práv návrh zákona plně respektuje zásadu, že při stanovení mezí základních práv musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu (čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod). Zásahy do uvedených základních práv jsou vyváženy legitimním zájmem na ochraně spotřebitele.

#### **5. Zhodnocení souladu návrhu zákona s předpisy Evropské unie**

Směnárenská činnost je jednou z mála činností na finančním trhu, která není v současné době harmonizována evropskými předpisy.

Návrh zákona je v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES. Tato směrnice se dotčené problematiky dotýká v článku 3 odst. 6 (definice skutečného majitele). Návrh zákona sjednocuje definici skutečného majitele s definicí skutečného majitele v zákoně č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, ve kterém je zmiňovaná směrnice transponována.

#### **6. Zhodnocení souladu návrhu zákona s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána**

Návrh zákona je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

#### **7. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy, zhodnocení dopadů na veřejné rozpočty, zhodnocení sociálních dopadů, dopadů na životní prostředí a dopadů na podnikatelské prostředí**

V souvislosti s přijetím návrhu zákona nejsou očekávány dopady na státní rozpočet. Navrhované změny nejsou zásadní oproti stávajícímu stavu, neočekávají se tak žádné hospodářské, finanční či sociální dopady. Návrh zákona nemá žádné dopady na životní prostředí.

Navrhovaná právní úprava předpokládá dopad na podnikatelské prostředí, neboť směnárníkům mohou vzrůst náklady v souvislosti se zavedením možnosti odstoupení od smlouvy o směnárenském obchodu. Oproti tomu se ale směnárníkům náklady sníží v souvislosti se zrušením tzv. předsmělných informací.

#### **8. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů (DPIA)**

Úprava uchovávání dokumentů podle § 16 bude upřesněna, neboť současná dikce zákona je neurčitá. Doba uchovávání záznamů se ze stávajících pěti let prodlouží na dobu do konce šestého kalendářního roku ode dne, kdy tyto záznamy vznikly.

Návrh zákona nezasahuje do ochrany soukromí či osobních údajů. Návrh zákona žádným způsobem nemění dosavadní praxi v této oblasti. Návrh zákona není v rozporu s Úmluvou o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat (vyhlášené pod č. 115/2001 Sb. m. s.), směrnicí Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně jednotlivců v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, ani se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Návrh zákona není v rozporu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), které bude platné od 25. května 2018.

### **9. Zhodnocení korupčních rizik (CIA)**

Korupční rizika, která mohou vést ke zvýhodnění konkrétních subjektů vůči jiným, spočívají v benevolentním výkonu dohledu a správního řízení ze strany orgánu dohledu. Je však třeba uvést, že správní řízení se řídí správním řádem či sektorovými procesními předpisy. Rozhodovací pravomoc je transparentní a je vždy možné určit konkrétní subjekty, které jsou odpovědné za rozhodnutí. Na základě výše uvedených skutečností lze usuzovat, že nevzniknou žádná korupční rizika.

### **10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu**

Navrhovaná právní úprava nepředpokládá žádný dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

## II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

### K části první, k čl. I – změna zákona o směnářské činnosti

#### K bodu 1 a 2 [§ 2 odst. 1 a 2]:

Dochází ke změně vymezení směnářského obchodu. Za směnářský obchod bude nově považován bezhotovostní převod, ke kterému dal klient směnárny příkaz prostřednictvím provozovatele (tedy příjemce). Fakticky se jedná o platby platební kartou ve směnárně, kdy klient na platebním terminálu dává příkaz ke karetní transakci v určité měně a následně mu je vyplacena hotovost (bankovky, mince nebo šeky) v jiné měně. Česká národní banka již ze znění zákona o směnářské činnosti účinného před touto novelou dovozovala, že: *„Úhrada za nákup peněžních prostředků v jiné měně prostřednictvím platební karty stojí pro účely směnářského zákona naroveň platbě za tento nákup v hotovosti.“* (k tomu viz otázky a odpovědi k zákonu o směnářské činnosti).

Zároveň dochází v novém odstavci 2 k doplnění negativní definice směnářského obchodu. Směnářským obchodem není vyplacení hotovosti dodavatelem zboží nebo služby zákazníkovi při placení za zboží nebo službu nad rámec tohoto placení. Směnářský obchod tedy není platba za zboží nebo služby v určité měně a vrácení hotovosti v měně jiné. Je samozřejmě třeba vždy zkoumat vůli obou stran obchodu. Je-li vůle obou stran uskutečnit směnářský obchod a smlouvu o nákupu zboží i služby uzavřít nezávisle na směně měn, pak se o směnářský obchod jedná. Nemělo by být rozdílné, zda zákazník platí za zboží či službu v hotovosti nebo platební kartou. Rovněž v tomto bodě předchází výkladová praxe dovozovala, že ani v těchto případech se o směnářský obchod nejedná.

Negativní definice v odstavci 2 rovněž stanoví, že směnářským obchodem není směna měn nabízená před zahájením platební transakce příjemcem nebo jinou osobou prostřednictvím bankomatu nebo v místě prodeje zboží nebo poskytování služeb. Tato služba bývá označována jako tzv. Dynamic Currency Conversion (DCC). Jedná se o změnu měny platební transakce, kterou plátcí nabízí příjemce či jiná osoba.

#### K bodu 3 [§ 5 odst. 2 písm. a) až c)]:

Pojmy použité v § 5 odst. 2 se mění z důvodu sjednocení terminologie, kterou používá občanský zákoník (jméno osoby, sídlo osoby aj.) Důvodem pro tuto změnu je rovněž zjednodušení a zpřehlednění výčtu položek, které se zapisují do registru směnárníků, když nyní podle terminologie občanského práva není nutno tyto položky rozlišovat pro fyzické a právnické osoby. Z důvodu přiměřenosti zásahu do ochrany soukromí se ruší povinnost zapisovat do registru směnárníků datum narození u fyzické osoby.

#### K bodu 4 [§ 5 odst. 2 písm. d)]:

Jak bylo výše uvedeno, není nutno rozlišovat mezi kategoriemi údajů o fyzických a právnických osobách zapisovaných do registru směnárníků, a proto se písm. d) zrušuje.

#### K bodu 5 a 6 [§ 6 odst. 1 písm. a) a d)]:

Změna z důvodu zajištění souladu s terminologií občanského zákoníku.

#### K bodu 7 [§ 6 odst. 2]:

Definice skutečného majitele se sjednocuje s definicí stejného institutu v zákoně č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, z důvodu koherence úpravy v různých součástech právního řádu.

#### K bodu 8 a 9 [§ 6 odst. 4]:

Ustanovení definuje vedoucí osobu jako osobu, která skutečně řídí činnost právnické nebo podnikající fyzické osoby, což znamená, že má přímý a zásadní vliv na rozhodnutí, která přijímá dotčená osoba v rámci svého podnikání. Vzhledem k vymezení prokury v § 450

občanského zákoníku platí, že ne každý prokurista je vedoucí osobou směnárníka, neboť ne vždy skutečně řídí podnikání směnárníka. Zastoupení na základě prokury není důvod zásadně odlišovat od zastoupení právnické osoby zaměstnanci podle § 166 občanského zákoníku, rovněž zaměstnanec není vždy osobou, která skutečně řídí podnikání. Klíčová pro vymezení vedoucí osoby je tedy skutečnost, zda daná osoba skutečně řídí podnikání žadatele - bez ohledu na to, zda se jedná o prokuristu, zaměstnance či jinou osobu.

#### **K bodu 10 [nadpis části třetí]:**

Nadpis části třetí zákona se mění, neboť nově navrhované znění lépe odpovídá obsahu této části zákona. Ustanovení části třetí obsahují nejen povinnosti, které musí osoba oprávněná provozovat směnářenskou činnost plnit, ale v širším kontextu těchto povinností se jedná o úpravu podmínek, za nichž se směnářenská činnost vykonává. Ustanovení části třetí pokrývají jak obecné podmínky pro výkon činnosti, vztahující se zejména k provozovně a podobě kurzovního lístku, tak podmínky uzavírání smlouvy o směnářenském obchodu se zákazníky a možnosti odstoupení od smlouvy o směnářenském obchodu.

#### **K bodu 11 [§ 10 odst. 1]:**

Odlišná úprava odstoupení od smlouvy uzavřené prostřednictvím směnářenského automatu si vyžádala zúžení možnosti obdobného použití ustanovení o provozovně na směnářský automat (viz dále - navrhované ustanovení § 16b).

#### **K bodu 12 [§ 10 odst. 3]:**

Pojmy použité v § 10 odst. 3 se sjednocují s pojmy, které používá občanský zákoník. Dále se doplňuje povinnost mít provozovnu označenou provozní dobou určenou pro styk s veřejností. Jedná se o dobu, během které může zákazník mimo jiné uplatnit své právo odstoupit od smlouvy o směnářenském obchodu.

#### **K bodu 13 [§ 11 odst. 2 písm. b)]:**

Zjednodušení je umožněno terminologií občanského zákoníku.

#### **K bodu 14 [§ 11 odst. 2 písm. d)]:**

Výčet se rozšiřuje o další písmeno, proto se vypouští spojka „a“, která v platném znění ukončuje předposlední část výčtu.

#### **K bodu 15 [§ 11 odst. 2 písm. e)]:**

Staví se na jisto, že kurzovní lístek má obsahovat nejen informace o existenci úplaty za provedení směnářenského obchodu, ale také o podmínkách, za kterých se tato úplata uplatní. Podmínky, za nichž má směnárník možnost vyžadovat od zákazníka úplatu, musí být v zájmu transparentnosti uvedeny přímo na kurzovním lístku, aby se mohl zájemce o směnářský obchod na jejich základě svobodně rozhodnout, zda má zájem obchod uzavřít.

#### **K bodu 16 [§ 11 odst. 2 písm. f)]:**

Vzhledem k zavedení možnosti odstoupit od smlouvy o směnářenském obchodu, musí být již na kurzovním lístku uvedena informace, že zákazník má za určitých zákonem stanovených podmínek právo odstoupit od smlouvy o směnářenském obchodu. Zároveň se na tomto místě zavádí legislativní zkratka „zákazník“ označující osobu, která provedla s provozovatelem směnářský obchod. Je přípustné, aby taková informace byla stručnější, než ta, kterou zákazník dostane na dokladu o provedení směny.

#### **K bodu 17 a 18 [§ 11 odst. 3]:**

Toto ustanovení specifikuje nároky na přehlednost a srozumitelnost informací uváděných na kurzovním lístku. Nově se výslovně uvádí, že je třeba tyto informace uvádět minimálně v českém a anglickém jazyce a že je třeba kurzovní lístek v provozovně uveřejnit tak, aby nebyl zaměnitelný nebo nesplýval s jakýmkoli jinými informacemi či dokumenty.

V § 11 odst. 2 písm. c) je stanoveno, že kurzovní lístek obsahuje i *názvy nebo jiná označení měn, mezi nimiž provozovatel směnu provádí*. Provozovatel může jednotlivé měny označovat například mezinárodním označením dané měny nebo vlajkami států, ve kterých se měna užívá. Při označení měn není nezbytné užívat anglický jazyk, jak je explicitně stanoveno v § 11 odst. 3; musí být ale dodržena jasnost a srozumitelnost označení měn.

#### **K bodu 19 [§ 11 odst. 4]:**

Nově se zavádí povinnost informovat o směru směny ve smyslu výrazů „nakupujeme“ a „prodáváme“ („we buy“, „we sell“), a to právě v uvedeném pořadí. Nejprve tak bude muset být uveden kurz při nákupu měny z pohledu provozovatele směnárny a následně při prodeji měny z pohledu provozovatele. Jako první tak bude uveden zpravidla méně příznivý kurz pro zákazníka. Opačné pořadí může v klientech vyvolávat dojem, že za směnu obdrží více požadované měny. Rovněž slova „nákup“, „prodej“ bez uvedení osoby, která nakupuje a prodává, nejsou pro klienty jasná.

Kurzovní lístek je tedy vhodné zpracovat např. ve formě tabulky, která obsahuje v záhlaví české a anglické termíny „nakupujeme“ a „prodáváme,“ resp. „we buy“ a „we sell“ a v jednotlivých řádcích označení nabízených měn spolu s číselnou hodnotou nabízených směnných kurzů.

#### **K bodu 20 [§ 12 odst. 2]:**

Ustanovení upravuje podmínky poskytování výhodnějších směnných kurzů (tzv. „VIP kurzů“) a výhodnější úplaty za provedení směnářského obchodu. V ustanovení dochází ke zpřesnění požadavků, jakým způsobem mají být informace o výhodnější nabídce uveřejňovány.

Provozovatel je povinen uvést podmínky výhodnější nabídky před samotnou výhodnější nabídkou. V případě „VIP kurzů“ je tedy nezbytné, aby bylo nejprve uvedeno, že jsou tyto výhodnější kurzy poskytnuty po splnění určité podmínky, např. na základě předložení klientské karty, kuponu nebo vouchera aj., a až následně uvedeny výhodnější směnné kurzy. Zákazník musí vidět podmínky pro výhodnější směnný kurz jako první, aby měl na první pohled jasné informace.

Je vhodné zachovat možnost provozovatelů směnárny poskytovat zákazníkům výhodnější nabídky, protože tyto nabídky jsou v praxi pozitivně vnímány především ze strany stálých zákazníků.

#### **K bodu 21 [§ 12 odst. 3 a 4]:**

Výhodnější nabídka (především uvedené „VIP kurzy“) je mnohdy uveřejňována způsobem, který je pro zákazníky směnárny nejednoznačný a zaměnitelný s kurzovním lístkem. V daném ustanovení je tedy stanoveno, že výhodnější nabídka nesmí být pro zájemce o provedení směnářského obchodu lépe viditelná než kurzovní lístek. Jako lépe viditelnou lze označit takovou nabídku, která je větší než kurzovní lístek, která je v provozovně zveřejněna vícekrát než kurzovní lístek, způsobem, který upoutává vizuální pozornost na první pohled apod. Důležité je rovněž posoudit umístění kurzovního lístku a výhodnější nabídky. Ustanovení obsahuje odkaz na výše uvedené ustanovení o grafické podobě kurzovního lístku a nárokům na srozumitelné vyjádření jeho obsahu.

#### **K bodu 22 [§ 13]:**

Vzhledem k zavedení možnosti odstoupit od smlouvy o směnářském obchodu do částky 1 000 EUR se bude povinnost sdělovat zájemci před provedením směnářského obchodu konkrétně vymezené informace (tzv. předsmluvní informace) vztahovat jen na obchody přesahující částku odpovídající 1 000 EUR.

Praxe ukázala, že tyto předsmluvní informace nespĺnily účel, který byl předvídan při jejich zavedení. Zákazníci často nechápou smysl vydané stvrzenky, která je jim předána ještě před provedením směnářského obchodu, mylně ji považují za doklad o provedení

směnárenského obchodu. Navíc pokud zákazník stvrdí podpisem, že předmluvní informaci převzal, jde to k jeho tíži, pokud dodatečně zjistí, že z nějakého důvodu nesouhlasí s podmínkami provedené směny. Lze totiž obtížně prokazovat omyl na straně klienta směnární.

Transparentnost bude zachována díky povinnosti uveřejnit srozumitelný kurzovní lístek a nutnosti vydat doklad o provedení směny. V nově vkládaných ustanoveních § 16a až 16g se zavádí možnost odstoupení od smlouvy o směnárenském obchodu. Zákazník směnární nicméně nemůže odstoupit od smlouvy o směnárenském obchodu v rozsahu, v němž jím složená částka k provedení směny přesahuje částku odpovídající 1 000 EUR. Z toho důvodu je v zájmu zachování vyváženého postavení zákazníka a provozovatele směnární pro směnárenské obchody přesahující částku 1 000 EUR zachována předmluvní informační povinnost, ačkoliv pro obchody nepřevyšující tuto částku se povinnost předkládat zájemcům předmluvní informace ruší.

V závěru ustanovení je vysvětleno, že zpřístupněním a sdělením informace v textové podobě je každé takové sdělení, kdy má zájemce možnost informace uchovat a opakovaně zobrazovat. To zahrnuje i zobrazení informací v digitální podobě.

#### **K bodu 23 [§ 14]:**

Provozovatel směnární vydá zákazníkovi po provedení směnárenského obchodu doklad o provedení směnárenského obchodu, což platilo i doposud. Dochází však ke specifikaci obsažených informací, jako například informaci o právu zákazníka odstoupit od směnárenského obchodu, a to především s ohledem na zrušení předmluvních informací u některých obchodů. Vydáním tohoto dokladu se všemi náležitostmi je zároveň splněna i povinnost vydat doklad podle zákona upravujícího ochranu spotřebitele.

Z vysvětlení, jak od smlouvy o směnárenském obchodu odstoupit by se zákazník měl dozvědět, jak má postupovat, chce-li odstoupit.

#### **K bodu 24 [§ 16]:**

Dochází ke zpřesnění, jaké doklady či záznamy má provozovatel směnární při provozování směnárenské činnosti pořizovat. Jde o dokumenty či záznamy osvědčující, že provozovatel poskytuje předmluvní informace podle § 13. Dále se zpřesňuje, že jde o evidenci směnárenských obchodů. Provozovatel může vést evidenci směnárenských obchodů odděleně za každou svoji provozovnu. Dále je stanoveno, že provozovatel je povinen provádět záznamy do evidence obchodů nejpozději ten samý den, kdy byla směna provedena. Časový interval, po který jsou provozovatel směnární a jeho právní nástupce povinni uchovávat záznamy v evidenci, se nově upravuje tak, že skončí uplynutím šestého kalendářního roku ode dne, kdy záznam vznikl. To znamená, že z praktického hlediska bude možné vymazat evidenci pocházející z celého jednoho kalendářního roku v minulosti k poslednímu dni šestého následujícího kalendářního roku. Povinnost uchovávat tyto dokumenty a záznamy podle jiných právních předpisů tím není dotčena.

#### **K bodu 25 [§ 16a až 16g]:**

##### K § 16a

Zavádí se možnost zákazníka odstoupit od smlouvy o směnárenském obchodu. Zákazník může od smlouvy odstoupit ve lhůtě dvou hodin od provedení směnárenského obchodu.

Je-li směnárenský obchod proveden před koncem provozní doby provozovny, lhůta pro odstoupení se v okamžiku konce provozní doby staví a pokračuje následující provozní den na začátku provozní doby. Pro běh lhůty je rozhodná provozní doba, která je uvedena na dokladu o provedení směnárenského obchodu, který zákazník obdržel. Proto zákon zavádí pravidlo zachování lhůty ve prospěch toho, kdo se dovolá provozní doby uvedené na dokladu.

Odstoupení od smlouvy o směnářenském obchodu je možné jen do částky odpovídající 1 000 EUR. Tím se ale nevylučuje možnost zákazníka odstoupit od smlouvy i v případě směnářského obchodu, který ve svém celku převyšuje tuto částku; odstoupit od smlouvy je ale možné pouze v části plnění do výše částky odpovídající 1 000 EUR. Hranice 1 000 EUR je stanovena jako zákazníkem složená částka k provedení směny. Limit 1 000 EUR pro odstoupení od smlouvy byl zvolen s ohledem na limit pro identifikaci klienta podle předpisů upravujících opatření proti praní špinavých peněz. Limit má zabránit spekulacím na vývoj kurzu a zneužití práva odstoupit od smlouvy. Limit ohraničuje běžné výměny hotovosti za strany turistů i tuzemských zákazníků. U vyšších částek, kdy je klient nucen předložit doklad totožnosti, se předpokládá zvýšená obezřetnost ze strany zákazníků. U takových obchodů je nadále zachována povinnost vydávat předmluvní informace podle § 13. V případě větších obchodů bude možné odstoupit od smlouvy v rozsahu do 1 000 EUR, jak bylo uvedeno výše.

Zákazník může odstoupit od smlouvy o směnářenském obchodu pouze v té provozovně, ve které byl směnářský obchod proveden. To má za cíl zamezit možným nedorozuměním v případech, kdy jeden směnárník provozuje více provozoven. Dále to brání možným účelovým manipulacím s provozní dobou na různých od sebe vzdálených provozovnách téhož provozovatele.

#### K § 16b

V případě směny prostřednictvím směnářského automatu je stanovena lhůta pro odstoupení v délce 3 pracovních dnů. Odstoupení je možné vůči provozovateli učinit v kterékoliv jeho provozovně, či zasláním odstoupení poštou; omezení na konkrétní provozovnu zde tedy neplatí.

Odstoupení od smlouvy o provedení směnářského obchodu je možné jen do částky odpovídající 1 000 EUR. O tomto limitu platí vše, co bylo uvedeno výše.

#### K § 16c

Ustanovení § 16c upravuje náhradní plnění. Je upraveno s ohledem na situace, které mohou v praxi nastat, když směnárník nemá již k dispozici valutovou hotovost dané měny, kterou směnčil se zákazníkem a ten následně zamýšlí odstoupit od smlouvy. Toto ustanovení umožňuje provozovateli splnit svou povinnost vrácením složené částky i formou náhradního plnění v měně, kterou vydal zákazníkovi. Náhradní plnění spočívá v dorovnání ve výši rozdílu mezi klientem složenou částkou po přepočtu aktuálním devizovým kurzem České národní banky a částkou, kterou klient skutečně obdržel. Takový přepočet bude pro klienta zpravidla výhodný. Možnost volby ze strany provozovatele má však zabránit tomu, aby byl provozovatel sankcionován i při jeho vůli klientovi vyhovět.

#### K § 16d

Brání-li provozovatel úmyslně odstoupení zákazníka od smlouvy o směnářenském obchodu, závazek ze smlouvy o směnářenském obchodu se považuje za zrušený odstoupením. Úmyslně bránit odstoupení může provozovatel například tím, že se před zákazníkem záměrně uzavře v provozovně a bude mu bránit projevit vůli odstoupit (před zákazníkem „zabouchne okénko“ provozovny). Dalším příkladem je násilné vyvedení zákazníka z provozovny atp. Následkem je právní fikce v neprospěch provozovatele, že závazek ze smlouvy je zrušený odstoupením.

V případě překážky na straně provozovatele může zákazník odstoupit od smlouvy v prodloužené lhůtě 6 měsíců, a to i na jiném místě, než v konkrétní provozovně, kde byl směnářský obchod proveden. Tato prodloužená lhůta má za cíl odradit provozovatele směnářen od nekalých praktik, kterými by se mohli snažit bránit zákazníkům ve výkonu práva na odstoupení od smlouvy. Ustanovení o prodloužené lhůtě se uplatní i v případech, kdy existuje příčinná souvislost mezi uvedením v omyl ze strany provozovatele a skutečností, že zákazník neodstoupil od smlouvy, a v případech, kdy provozovatel nesplní svou zákonnou povinnost informovat zákazníka o možnosti odstoupit od smlouvy.

#### K § 16e

V případě směnárenského obchodu provedeného prostřednictvím směnárenského automatu nebo nemohl-li zákazník odstoupit od smlouvy o směnárenském obchodu proto, že mu v tom bránila překážka na straně provozovatele, nastupuje nevyvratitelná právní domněnka, že lhůta pro odstoupení je zachována, jestliže zákazník v jejím průběhu odešle odstoupení od smlouvy prostřednictvím provozovatele poštovních služeb.

#### K § 16f

Podle ustanovení § 16f pak provozovatel není povinen vrátit finanční prostředky dříve než zákazník. Ustanovení je inspirováno § 1832 odst. 1 občanského zákoníku. Ustanovení souvisí rovněž s § 2993 občanského zákoníku.

#### K § 16g

Výslovně je upraveno, že obě strany se mohou odchýlit dohodou od zákonných ustanovení, ale pouze ve prospěch zákazníka, tj. např. sjednáním delší lhůty pro odstoupení. Jedná se o klasické řešení využívané všude tam, kde je třeba brát ohled na postavení spotřebitele jako slabší smluvní strany (zde ovšem platí i tehdy, když zákazníkem není spotřebitel). I v případě dohody na výhodnějších podmínkách nadále platí, že se jedná o odstoupení od smlouvy podle § 16a zákona.

Existuje také obecná možnost odstoupení od smlouvy na základě občanského zákoníku, např. pro vady poskytnutého plnění, ta samozřejmě dále trvá bez ohledu na zvláštní případ možnosti odstoupení zaváděný zákonem o směnárenské činnosti. Odstoupení podle § 16a až 16f je tedy dodatečným právem spotřebitele a jeho právo odstoupit například podle § 2002 občanského zákoníku není dotčeno.

#### **K bodu 26 [§ 18 odst. 2]:**

Dochází ke sjednocení použitých pojmů v rámci zákona o směnárenské činnosti.

#### **K bodům 27 až 30 [§ 20 odst. 1 písm. b) a d), § 21 odst. 2, § 22]:**

Dochází ke zpřesnění skutkových podstat přestupků. S ohledem na změny v zákoně o směnárenské činnosti se zavádí zcela nové přestupky – nově se postihuje například nenavrácení plnění ve stanovené lhůtě po odstoupení od smlouvy o směnárenském obchodu.

S ohledem na změny dochází k revizi horních hranic pokut, které lze za porušení zákona uložit.

#### **K bodu 31 [§ 25]:**

Platné znění tohoto ustanovení informuje o možnosti podat rozklad proti rozhodnutí České národní banky vydanému v prvním stupni. Nyní je tato úprava již nadbytečná, neboť stejnou informaci o možnosti podat rozklad a postupu v řízení přináší § 152 odst. 1 zákona č. 500/2004, správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, resp. § 46c zákona č. 6/1993, o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, který stanoví, že pro ukončení řízení o rozkladu podaném proti rozhodnutí České národní banky podle tohoto nebo jiného zákona se použijí ustanovení správního řádu o odvolání (tj. obsah současného znění § 25 odst. 2).

Česká národní banka sice není z formálního hlediska jedním z ústředních správních úřadů, nicméně podle právního názoru vyjádřeného v judikatuře Ústavního soudu ČR (srov. nálezy Pl. ÚS 52/04) převládá hledisko materiálního právního státu. Podle názoru Ústavního soudu vyjádřeného v uvedeném nálezu: *je proto nutno označit za ústřední orgán státní správy orgán, jenž naplňuje následující kritéria: výkon státní správy představuje podstatnou (byť menšinovou) část náplně daného orgánu, správní orgán vykonává celostátní působnost a tento orgán není přímo podřízen jinému ústřednímu orgánu státní správy (Další kritéria jako normotvorná pravomoc či monokratičnost správního orgánu nejsou v odborné literatuře jednoznačně přijímána a v jejich případě můžeme hovořit o znacích sice převažujících,*

*nicméně nikoli nutných*). Českou národní banku je tak třeba chápat jako ústřední správní úřad v oblasti dohledu nad výkonem směnářenské činnosti.

Nové znění ustanovení § 25 jako společného ustanovení v závěru zákona bude naplněno novým obsahem a bude upravovat podmínky přepočtu měn. Pro účely předcházejících ustanovení zákona o podmínkách provozování směnářenské činnosti bude výslovně stanoveno, že k přepočtu částky složené zákazníkem k provedení směny na jinou měnu bude využito kurzu devizového trhu, který vyhláší Česká národní banka, a to kursu platného v okamžiku provedení směnářského obchodu.

Protože ustanovení § 16a odst. 2 a § 16b odst. 2 zavádí pro zákazníka právo odstoupit od smlouvy o směnářském obchodu pouze pro obchody, kde částka složená zájemcem k provedení směny nepřesahuje 1 000 EUR, pak je nutno stanovit mechanismus přepočtu této částky pro případ, že byla složena v jiné měně než EUR. Obdobně to platí pro ustanovení § 13.

## **K části první, čl. II – přechodné ustanovení**

Vzhledem ke změně vymezení směnářského obchodu se stanoví pravidlo pro subjekty, které vykonávaly činnost, jež doposud nebyla směnářským obchodem.

## **K části druhé, k čl. II – změna zákona o platebním styku**

### **K bodu 1 [§ 3 odst. 2]:**

Vzhledem k tomu, že platba kartou ve směnárně a následné vyplacení hotovosti zákazníkovi směnárny bude posuzována jako směnářský obchod, je třeba definici bezhotovostního obchodu s cizí měnou upravit tak, aby byl tento typ transakcí z definice vypuštěn. Nebude tak docházet k překryvu mezi směnářskou činností a poskytováním platebních služeb. Rovněž dochází k tomu, že takzvaná služba Dynamic Currency Conversion (DCC), která fakticky představuje změnu měny platební transakce, nebude spadat pod pojem bezhotovostního obchodu s cizí měnou. Je tedy stanoveno na jisto, že služba DCC není služba platební.

### **K bodu 2 [§ 140 odst. 2 písm. m)]:**

Ustanovení jako celek pojednává o službě nepřímého dání platebního příkazu, dochází tak ke zpřesnění.

### **K bodu 3 [§ 161 odst. 5 ]:**

Dochází ke zpřesnění transpozice, neboť směrnice o platebních službách vyžaduje informovat Českou národní banku jen o některých odmítnutích nepřímo daného platebního příkazu.

### **K bodu 4 [§ 192 písm. e)]:**

Dochází ke zpřesnění transpozice. Pravidlo nepožadovat citlivé údaje o platbách uživatele se stanoví jako obecné.

### **K bodu 5 [§ 221 odst. 1]:**

Dochází ke zpřesnění transpozice a rozdělení rolí domovských a zahraničních orgánů dohledu, tak jak předpokládá prováděcí předpis Evropského orgánu pro bankovníctví.

### **K bodům 6 a 7 [§ 222 odst. 1 a 3]:**

Stanovení lhůty pro hlášení bezpečnostních a provozních rizik se ponechává na vyhlášce České národní banky, tak aby bylo možné reagovat na úpravu v prováděcích předpisech Evropského orgánu pro bankovníctví.

**K bodu 8 [§ 225]:**

Návaznost na prováděcí předpis Evropské komise se omezuje na standardy komunikace poskytovatele s uživateli a osobami oprávněnými poskytovat platební služby, neboť ve zbytku je návaznost na standard uvedena v § 223 a 224.

**K bodům 9 až 13 [§ 231 písm. q) až u), § 231 odst. 6 písm. c), § 233 odst. 1 písm. a) a c)]:**

Prováděcí právní předpis Evropské komise podle čl. 98 směrnice o platebních službách byl Evropskou komisí vydán se značným zpožděním. Tento prováděcí právní předpis stanoví pravidla pro silné ověření uživatele a pravidla pro komunikaci mezi poskytovateli a uživateli a mezi poskytovateli navzájem. V době transpozice směrnice o platebních službách do českého právního řádu nebyl obsah prováděcího předpisu znám.

V současné době již existuje finální návrh Evropské komise [C(2017) 7782 final] z 27. listopadu 2017.

Pravidla pro silné ověření uživateli jsou pro klienty snadno vymahatelná. Namítne-li uživatel, že poskytovatel měl použít silné ověření a přesto tak neučinil, pak má klient vždy nárok na nápravu neautorizované platební transakce.

Standardy komunikace souvisejí s novými službami, tedy s nepřímým dáním platebního příkazu, informováním o platebním účtu a informacemi o zůstatku. Doposud se bylo možné dovolat využití těchto služeb především soukromoprávní cestou (žaloba na plnění). Ve správním právu existovala možnost uložení opatření k nápravě, správní exekuce či uplatnění vynucení dodržení řídicího a kontrolního systému bank.

Vzhledem k tomu, že je již známa podoba prováděcího předpisu Evropské komise, zavádí se explicitní skutkové podstaty pro porušení povinností při poskytování nových služeb a nedodržení standardů komunikace. Zavedení umožní lepší vymahatelnost práva pro tzv. třetí strany a uživatele.

**K bodu 14 [§ 235 odst. 8 písm. b)]:**

Technická úprava.

**K bodu 15 [§ 257]:**

Změna v návaznosti na přijetí obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR).

**K části třetí, k čl. IV - účinnost**

Účinnost zákona se navrhuje na první den třetího kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení.